

Rīgā, 2021.gada 6. decembrī

Nr.AJPG-19/19-id

Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijai
sprk@sprk.gov.lv

Par grozījumiem Inčukalna pazemes gāzes krātuves lietošanas noteikumos

AS "AJ Power Gas" (turpmāk – AJPG) ir iepazinusies ar Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas (turpmāk – Regulators) 2021. gada 22. novembra konsultāciju dokumentu par grozījumiem Inčukalna pazemes gāzes krātuves lietošanas noteikumos (turpmāk – Dokuments).

AJPG vērtē Dokumentā piedāvātās izmaiņas dabasgāzes uzglabāšanas sistēmas darbībā kā kardinālas, jo tiek pilnībā izmainīti uzglabāšanas sistēmas darbības principi. Šāda veida izmaiņu piedāvājuma vērtēšanai AJPG bijis nedaudz vairāk par nedēļu laika, kas ir nesamērīgi maz, ņemot vērā, kāda mēroga izmaiņas tiek piedāvātas. Dokumentā aprakstīto izmaiņu būtība nav izsmeļoši aprakstīta un saprotama AJPG - dabasgāzes tirgotājam un uzglabāšanas sistēmas lietotājam ar darbības pieredzi kopš Latvijas dabasgāzes tirgus atvēršanas 2017. gadā. Tāpat kā negatīvs vērtējams fakts, ka teju katra uzglabāšanas sezona kopš dabasgāzes tirgus liberalizācijas pienākusi ar pamatīgām izmaiņām uzglabāšanas sistēmas lietošanas noteikumos, kas, pretēji katrā konkrētā gadījumā cerētajam, nav sniegusi risinājumus visiem izaicinājumiem, ko spēj sagādāt starptautiskie enerģijas tirgi – tāpat kā to nespēs Dokumentā piedāvātie.

AJPG uzskata, ka Dokumentā nav apskatīts, kādas sekas uz uzglabāšanas sistēmas lietotāju komercdarbību atstātu piedāvātās izmaiņas. AJPG ieskatā tās būs būtiskas un negatīvas, jo līdz minimumam samazinās uzglabāšanas sistēmas lietotāju iespējas fleksibli reaģēt uz starptautisko dabasgāzes tirgu izmaiņām. Tieši šī IPGK piedāvātā fleksibilitāte ir bijusi iemesls fenomenam, ka Latvijas un Baltijas dabasgāzes patērētāji par dabasgāzi apkures sezonas mēnešos maksājuši ievērojami zemākas cenas nekā līdzīga profila patērētāji Rietumeiropā. Tāpat iespējas fleksibli uzglabāt dabasgāzi IPGK izmantojuši vairāki lieli enerģijas galapatērētāji, tādejādi ierobežojot savu cenu risku energoresursu iepirkumā – sistēma, kas turpmāk kļūs grūti realizējama, ja tiks pieņemti Dokumentā piedāvātās izmaiņas

Dokuments cita starpā paredz izmaiņas veidā, kā sistēmas lietotājs nodrošina līgumsaistību izpildi. Regulators korekti norāda, ka Uzglabāšanas pakalpojuma līguma darbības laikā sistēmas lietotājs var nodrošināt līgumsaistību izpildi, izmantojot atbilstošu sistēmas lietotāja kredītreitingu vai saistību izpildes nodrošinājumu – norma, kas spēkā jau esošajā uzglabāšanas sistēmas lietošanas noteikumu redakcijā. Tomēr Dokumenta pielikumā tiek parādīts, ka veids kā sistēmas lietotājs nodrošina līgumsaistību izpildi netiek tikai "precizēts", bet gan kardināli mainīts, svītrojot iespēju

sistēmas lietotājam nodrošināt saistību izpildi ar kredītreitingu, ko, papildus *Standard & Poor's*, *Fitch Ratings* vai *Moody's* piešķirtajiem, izsniegusi cita vispārzināma kredīt- vai reitingu aģentūra. Šīs izmaiņas Dokumentā netiek argumentētas, tāpēc nav saprotams to pamatojums. AJPG izteikti negatīvi vērtē šādas izmaiņas, jo tās samazina sistēmas lietotāju iespējas konkurēt formālu kredītreitinga prasību, ko izpildīt spēj vien pāris Baltijas uzņēmumi, dēļ. Izslēdzot iespēju iesniegt citu, vispārzināmu kredītreitingu aģentūru izsniegtos kredītreitingus ar tiem piesaistītajiem pieļaujamajiem kredīta apmēriem, sistēmas lietotāji saskarsies ar papildus izmaksām, kas radīsies no vajadzības nodrošināt depozītu vai bankas garantiju, taču sistēmas operatora drošība no tā neuzlabosies. AJPG uzskata, ka IPGK lietošanas noteikumu 71.4. punkta svīturošana atstās negatīvu iespaidu uz uzglabāšanas sistēmas lietotājiem un enerģijas galalietotāju izmaksām, radīs nevienlīdzīgu konkurenci sistēmas lietotāju starpā un neuzlabos drošību uzglabāšanas sistēmas operatoram.

Līdz ar iepriekš minēto AJPG ar bažām raugās uz SPRK pārstāvju publiski pausto mērķi ieviest Dokumentā iekļautās izmaiņas no 2022. gada 1. janvāra, un tā vietā piedāvā plašāku izmaiņu nepieciešamības izvērtējumu, to balstot ekonomiskos aprēķinos (t.sk., no sistēmas lietotāju skatpunkta). AJPG nemainīgi iestājas par Latvijas un Baltijas galalietotāju interesēm un aktīvi meklē iespējas samazināt to enerģijas izmaksas AJPG komercdarbības ietvaros. Tā kā Dokumentā piedāvātās izmaiņas AJPG ieskatā traucētu AJPG sasniegt šo mērķi, AJPG aicina Regulatoru atteikties no sasteigtas IPGK lietošanas noteikumu izmainīšanas un no turpmākiem centieniem veidot dabasgāzes pārvades un uzglabāšanas sistēmas nefleksibilitāti uz šo sistēmu lietotāju un arī enerģijas galalietotāju rēķina.

Ar cieņu,

Pilnvarotā persona

Krišjānis Baidekalns

* Dokuments ir parakstīts ar drošu elektronisko parakstu